

LLP-LDV/TOI/2007/IT/019

TIPPEIL

**TRANSFER OF AN INNOVATIVE PORTFOLIO
TO EVALUATE INFORMAL LEARNING**

TIPEIL - Transfer of an Innovative Portfolio to Evaluate Informal Learning (2007-2009), is a Transfer of Innovation project (Tol), co-financed within the LLP Programme - Leonardo da Vinci sub-programme, **focused on the valorisation of competences that young and adult workers developed within informal and non formal contexts.**

Based on the successful outcomes achieved within previous transnational experiences (E.G.E.I.S - LdV I/03/B/F/PP-154080 - and INTRA - Youth programme 92372-5.1.XL-IT-16-2001-R), the project aims at transferring a **Model of Digital Portfolio + Training courseware** to its use, associating to this basic goal the one of facilitating its adoption through experimentation, training and coaching activities addressed to operators.

TIPEIL CONTEXT OF REFERENCE

The need to develop methodologies to evaluate competencies acquired outside traditional educational structures, in the so-called non formal and informal learning contexts (Bjornavold, 2000; White book, 1994), is recognised throughout Europe: the recognition of informal competencies could facilitate the reintegration of people in the labour market and their life-long employability, contributing to the European Area of Life-long learning which, according to the Communication no. 678 of the European Commission, is fundamental for Europe to become a competitive and dynamic knowledge-based society.

Many countries have recognised the crucial role of non formal and informal learning and varied tools have been created to respond to the need of recognising the related competencies. Examples are the so-called Bilan de Compétence in France, APEL (Accreditation of Prior Experiential Learning) and CATS (Career Accumulation and Transfer Schemes) in the UK, the Transfer of Credits between institutions in Schotland, and the Attendance Certificates in The Netherlands.

The problem that emerges now, is the necessity to respond to this common need of recognition and certification, with more specific tools and methodologies coherent with the typology of learning to be recognised, in order to contribute to the development of the active labour policies of the European Community¹.

¹Particular reference is made to Communication no. 678 of 21.11.2001, adopted by the European Commission, called: "Making a European Area of Lifelong Learning a Reality"

THE DIGITAL PORTFOLIO: A TOOL AND A METHOD

TIPEIL is based on the outcomes achieved by the implementation of the "INTRA" project that has contributed to the development of a specific tool – the digital portfolio – and a methodology, with the aim of supporting the identification and valorisation of informal and non formal learning. Though the portfolio in itself has ancient roots, its most recent use (as a methodology for the recognition of acquired competencies and for the empowerment of the cognitive capacities of students) implies an innovation that stems from the recent changes occurred in the theoretical conception of learning: according to the studies realised, it is necessary to focus on the complexity and pervasiveness of learning considering it as a part of the human behaviour linked to the different situations to which all individuals take part.

In this view, different types of learning are distinguishable with respect to the contexts in which the learning takes place and the characteristics that learning encloses. In particular, there have been identified three typologies: formal, non formal, informal.

- Formal learning takes place in specific institutional contexts and, regarding its contents, it refers primarily to disciplines (e.g. School).
- Non formal learning is intentional, based on a deliberate choice made by an individual (in cooperation with the person responsible for his/her training). It refers to specific activities (e.g. learning how to dance or to play an instrument); the knowledge acquired is mainly connected to an action - implying an aim - and its results are easily visible and recognisable (the person becomes able to do

something that initially was not able to do, by committing him/her self).

- Informal learning results from daily life activities and from activities related to work, since it is intrinsically connected to the participation in situations in which an individual feels completely involved and of which understands the sense: this is what normally happens when human beings act. The contents of informal learning are not systemised nor organised: essential characteristics are that knowledge is connected to tailored actions, and to the solution of problems.

DIRECT BENEFICIARIES

1. operators (tutor, trainers, etc.) working within training, counselling, guidance and employment organisations, providing these services to subjects that for different reasons are in social and occupational disadvantage;

2. organisations providing the services above mentioned, with respect to TWO main typologies of beneficiaries: young and adults.

POTENTIAL USERS

The whole of outcomes and outputs planned are indirectly addressed to a range of potential users as:

- Young with low education levels who have left compulsory education and are attending or have attended alternative training coursewares through which have acquired competences and capabilities difficult to be valorised or formally recognised and that are at risk of "employment exclusion";

- Young and adults who have realised fragmentary and heterogeneous working experiences, within which have acquired capabilities and skills potentially usable and improvable if properly identified, measured and valorised;

- Adults at risk of unemployment, whose competences acquired during their work-life-cycle do not meet within the systems effective tools and devices to valorise them.

TIPEIL ACTIVITES

The general articulation of the intervention implies the following step of implementation.

1. Research actions aimed at:

- verifying the original prototype (e.g. transferability towards new targets and new countries) in order to avoid its redundancy with respect to existing tools;

- identifying possible margins of adaptation of the model with reference to its use (analysis of the organizational and technological asset of beneficiaries);

- involvement of direct or indirect beneficiaries of project outcomes through the experimentation and transfer actions planned.

2. Development and production of the reviewed version of the Model (digital portfolio + training course)

- from a linguistic, technological (web-based platform) and content point of view – to be used during the experimentation activity.

3. Experimentation of the Model (draft version) within all

four countries involved (ES, FR, GR, IT), by a representative sample of different typologies of entities. On the whole, this action implies information, training, coaching and evaluation activities.

4. Development and production of the final version of the Model (web-based platform to edit and publish

digital portfolios + training course introducing the digital portfolio methodology and process) in all partnership national languages, to be used during the transfer activity.

5. Transfer of the Final Model on a wider number of

operators and organisations, in Italy and Greece.

TIPEIL - Transfer of an Innovative Portfolio to Evaluate Informal Learning (2007-2009), è un Transfer of Innovation project (ToI), co-finanziato nell'ambito del Programma LLP – Programma settoriale Leonardo da Vinci, **focalizzato sulla valorizzazione delle competenze che giovani e adulti, occupati o inoccupati, hanno acquisito in contesti non formali e informali.**

Partendo dai risultati conseguiti nell'ambito di due precedenti interventi transnazionali (E.G.E.I.S – LdVI/03/B/F/PP-154080 - and INTRA – Youth programme 92372-5.1.XL-IT-16-2001-R), il progetto ha come obiettivo prioritario il trasferimento del **Modello e della Metodologia del Portfolio Digitale + un corso formativo**, associando a tale scopo quello di facilitarne l'adozione attraverso attività di sperimentazione, formazione-informazione e coaching rivolte ad operatori specializzati.

IL CONTESTO DI RIFERIMENTO

La necessità di sviluppare metodologie per la valutazione delle competenze acquisite fuori dai contesti tradizionali dell'istruzione e della formazione, cioè nei così detti contesti non formali ed informali di apprendimento (Bjornavold, 2000; Libro Bianco, 1994) è avvertita in tutta Europa: il riconoscimento delle competenze informali, infatti, potrebbe facilitare il ri-collocamento dei soggetti all'interno del mercato del lavoro lungo tutto l'arco della vita, realizzando, così, quello spazio europeo dell'apprendimento permanente che, secondo quanto indicato nella Comunicazione n. 678 della Commissione Europea può permettere all'Europa di divenire una società competitiva e dinamica.

Molte nazioni hanno enfatizzato il ruolo cruciale dell'apprendimento non formale ed informale e diversi strumenti sono stati messi a punto per rispondere alla necessità di riconoscerne le competenze associate. Esempi sono il Bilan de Compétence in Francia, l'APEL (Accreditation of prior experiential learning) e il CATS (Career Accumulation and Transfer Schemes) in Gran Bretagna, il Transfer of credits between institutions in

Scozia e l'Attendance certificates in Olanda.

Il problema che ora sta emergendo è quello di rispondere alla comune necessità di riconoscere e certificare questo tipo di apprendimenti, facendo ricorso a metodologie e strumenti comparabili e congruenti con gli apprendimenti di cui si vuole dar conto, al fine di contribuire allo sviluppo delle politiche attive del lavoro all'interno della Comunità Europea¹.

¹Si fa riferimento in particolare alla Comunicazione n. 678 del 21.11.2001 adottata dalla Commissione Europea, dal titolo: "Realizzare uno spazio europeo dell'apprendimento permanente" ed al Libro Bianco dal titolo Insegnare ad apprendere. Verso la società conoscitiva, C.E. Bruxelles, 1996.

IL PORTFOLIO DIGITALE: UNO STRUMENTO E UN METODO

TIPEIL parte dai risultati conseguiti nel corso del progetto "INTRA", che ha contribuito allo sviluppo di uno strumento specifico – il portfolio digitale – e di una metodologia, al fine di supportare l'individuazione e valorizzazione dell'apprendimento *informale e non formale*. Sebbene il portfolio abbia origini antiche, le sue più recenti applicazioni (come metodologia per il riconoscimento di competenze acquisite e per il rafforzamento delle capacità cognitive degli studenti) implicano un grado di innovazione dovuto in particolare alla nuova concezione teorica di "apprendimento" sviluppata negli ultimi anni: secondo gli studi realizzati, è *necessario focalizzarsi sulla complessità e pervasività dell'apprendimento, considerandolo parte dello stesso comportamento umano correlato alle diverse situazioni cui ogni individuo prende parte.*

In questa ottica, è possibile distinguere diversi tipi di apprendimento connessi ai diversi *contesti* nei quali l'apprendimento avviene e alle caratteristiche che l'apprendimento assume. In particolare, sono state individuate tre tipologie: *formale, non formale, informale.*

- *Apprendimento formale*, avviene in contesti istituzionali specifici, e dal punto di vista dei contenuti, si riferisce essenzialmente alle discipline (*ad es. la Scuola*).

- *Apprendimento non formale*, avviene intenzionalmente sulla base di una scelta dei soggetti (o di chi è responsabile della loro formazione); si riferisce ad attività specifiche

(volte ad esempio all'imparare a ballare, o a giocare a tennis, o a suonare uno strumento); il sapere che viene trasmesso è prevalentemente volto all'azione – finalizzato – e dà luogo ad esiti più facilmente visibili e riconoscibili (la persona diviene capace a fare qualcosa che inizialmente non sapeva fare, impegnandosi).

• *Apprendimento informale*, avviene regolarmente nella vita quotidiana e nell'ambiente di lavoro, poiché si caratterizza come esito intrinsecamente connesso al prendere parte a situazioni in cui si è pienamente coinvolti e di cui si riconosce il senso: ciò che succede normalmente agli individui umani quando agiscono. I contenuti di questo apprendimento non sono sistematici né organizzati: caratteristica essenziale è che in questo caso il sapere è connesso ad azioni finalizzate e alla soluzione di problemi.

BENEFICIARI DIRETTI

1. **operatori** (tutor, formatori, orientatori e mediatori) che forniscono servizi di formazione, orientamento e collocamento a soggetti che, per diverse caratteristiche e ragioni, si trovano in situazioni di svantaggio socio-occupazionale;

2. **organismi** nell'ambito dei quali i suddetti operatori lavorano, suddivisi rispetto a due macrotipologie di destinatari indiretti: giovani e adulti.

BENEFICIARI POTENZIALI

- **giovani con livelli di istruzione medio-bassa** che, ad esempio, hanno abbandonato prematuramente i percorsi educativi e frequentano/hanno frequentato corsi alternativi o di specializzazione, nel corso dei quali hanno acquisito competenze e abilità di difficile valutazione o apprezzamento e, quindi, sono scarsamente valorizzate al momento del tentativo di ingresso nel mercato del lavoro;

- **giovani e adulti che hanno realizzato esperienze lavorative frammentarie ed eterogenee**, durante le quali sono state acquisite capacità ed abilità, potenzialmente utilizzabili o incrementabili se adeguatamente individuate, rese trasparenti e misurate;

- **adulti a rischio di disoccupazione**, le cui competenze

acquisite durante la vita lavorativa e il vissuto professionale non trovano nei sistemi preposti strumenti validi o sufficienti per essere adeguatamente valorizzate.

LE ATTIVITA' DI TIPEIL

L'articolazione generale dell'intervento prevede le seguenti fasi realizzative.

1. Azioni di ricerca finalizzate a:

- verificare la "tenuta" del prototipo originale (es. Trasferibilità verso target e paesi nuovi), in modo tale da evitare ridondanze rispetto a strumenti esistenti;
- individuare i possibili margini di adattamento del modello rispetto al suo utilizzo (analisi organizzativa e tecnologica dei centri in cui il modello viene applicato);
- coinvolgimento diretto o indiretto dei beneficiari finali dei risultati di progetto attraverso interventi di sperimentazione e trasferimento.

2. Sviluppo e produzione di una prima revisione del Modello (metodologia del portfolio digitale + corso di accompagnamento all'uso), adattato dal punto di vista linguistico, tecnologico (piattaforma web-based) e contenutistico, in modo tale che possa essere adottato nel corso della sperimentazione preliminare.

3. Sperimentazione del Modello (draft version) nell'ambito di tutti i territori nazionali coinvolti nel partenariato (ES, FR, GR, IT), presso un campione esemplificativo di soggetti di diversa tipologia. Nel complesso tale attività include informazione, formazione, accompagnamento e valutazione.

4. Sviluppo e produzione della versione finale del Modello (piattaforma web-based per la realizzazione dei portfoli digitali + corso di accompagnamento sulla metodologia e il processo del portfolio digitale) in tutte le lingue del partenariato, da adottare nella fase di trasferimento.

5. Trasferimento del Modello finale, presso un vasto campione di operatori e organismi, in Italia e in Grecia.

TIPEIL, *Transferencia de un portafolio innovador para evaluar el aprendizaje informal (2007-2009)*, es un proyecto de transferencia de innovación (ToI), cofinanciado por el Programa LLP, en su Subprograma Leonardo Da Vinci. TIPEIL está **enfocado en la valoración de las capacidades que desarrollan los trabajadores jóvenes y adultos dentro de contextos informales y no formales.**

Con base en los resultados exitosos obtenidos en otras experiencias piloto transnacionales (*E.G.E.I.S - LdV I/03/B/F/PP-154080 - e INTRA - Programa Youth 92372-5.1.XL-IT-16-2001-R*) el proyecto se centra en la transferencia de un **Modelo de Portafolio Digital más un Curso de Formación**. A este objetivo básico de transferencia se suma el de facilitar su implantación mediante la experimentación, formación y actividades de capacitación dirigidas a los operadores.

CONTEXTO DE REFERENCIA

La necesidad de desarrollar metodologías para evaluar competencias adquiridas fuera de las estructuras educativas tradicionales, en lo que se denominan contextos de aprendizaje no formales e informales (Bjornavold, 2000; Libro Blanco, 1994), está reconocida en toda Europa. El reconocimiento de competencias informales podría facilitar la reintegración de personas en el mercado laboral y su empleabilidad a lo largo de la vida, contribuyendo de este modo al Área Europea de Aprendizaje Permanente, que según la Comunicación nº 678 de la Comisión Europea, es fundamental para que Europa se convierta en una sociedad competitiva y dinámica basada en el conocimiento.

Muchos países han reconocido el papel crucial del aprendizaje no formal e informal y se han creado múltiples herramientas para responder a la necesidad de reconocer las competencias relacionadas a este. Algunos ejemplos son los denominados Bilán de Competence en Francia; los APEL (*Accreditation of Prior Experiential Learning - Acreditación del Aprendizaje Experimental Previo*) y los CATS

(*Career Accumulation and Transfer Schemes – Esquemas de Acumulación y Transferencia Profesional*) en el Reino Unido; la Transferencia de Créditos entre instituciones en Escocia; y los Certificados de Asistencia (*Attendance Certificates*) en los Países Bajos.

El problema que surge ahora es responder a la necesidad común de reconocimiento y certificación con instrumentos y metodologías específicas que sean coherentes con el tipo de aprendizaje que se pretende reconocer, a fin de contribuir al desarrollo de las políticas laborales activas de la Comunidad Europea ¹.

¹Se hace particular referencia a la Comunicación nº 678 del 21/11/2007, adoptada por la Comisión Europea, denominada: "Hacer realidad un espacio europeo del aprendizaje permanente" ("Making a European Area of Lifelong Learning a Reality")

EL PORTAFOLIO DIGITAL: UNA HERRAMIENTA Y UN MÉTODO

TIPEIL está basado en los resultados alcanzados en el proyecto "INTRA", proyecto que ha contribuido al desarrollo de un instrumento específico (el portafolio digital) y una metodología, con el objetivo de apoyar la identificación y valoración del aprendizaje informal y no formal. Aunque el portafolio se utiliza desde hace mucho tiempo, su uso más reciente (como una metodología para el reconocimiento de las competencias adquiridas y para el fortalecimiento de las competencias cognitivas de los estudiantes) implica una innovación que se deriva del cambio en la concepción teórica del término aprendizaje. De acuerdo a estudios realizados, es necesario enfocarse en la complejidad y permeabilidad del aprendizaje, considerándolo como una parte del comportamiento humano, vinculado a las diferentes situaciones en las que participan los individuos.

En este sentido los diferentes tipos de aprendizaje se distinguen teniendo en cuenta los contextos en los cuales se desarrollan y las características que los describen. En particular, se pueden identificar tres tipologías: formal, no formal e informal.

•El *aprendizaje formal* tiene lugar en contextos institucionales específicos y su contenido se refiere principalmente a disciplinas académicas (por ejemplo, la escuela).

•El aprendizaje no formal es intencional, se basa en la decisión razonada de un individuo (en cooperación con la persona responsable de su formación). Se refiere a actividades específicas (por ejemplo, aprender a bailar o a tocar un instrumento); el conocimiento adquirido está principalmente conectado a una acción (que implica alcanzar un objetivo) y su resultado es fácilmente visible y reconocible (la persona adquiere la capacidad de hacer algo que inicialmente no podía hacer por sí mismo).

•El aprendizaje informal proviene de las actividades personales diarias y las actividades relacionadas con el trabajo, debido a que está intrínsecamente conectado con la participación en situaciones en las que el individuo está completamente involucrado y entiende el objetivo: lo que normalmente sucede cuando hay una acción del ser humano. Los contenidos del aprendizaje informal no están sistematizados, ni organizados. Sus características esenciales son que el conocimiento está conectado a acciones concretas y a la solución de problemas.

BENEFICIARIOS DIRECTOS

1. *Operadores* (tutores, instructores, etc), quienes trabajan en organizaciones de formación, asesoramiento, dirección y empleo, y quienes proveen estos servicios a personas que por diferentes razones están en desventaja social y ocupacional;
2. *Organizaciones*, que proveen los servicios antes mencionados, con respecto a dos principales tipologías de beneficiarios: jóvenes y adultos.

USUARIOS POTENCIALES

La totalidad de los resultados planificados están indirectamente dirigidos a un rango de usuarios potenciales como:

- *Jóvenes con niveles educativos bajos* quienes, por ejemplo, han abandonado la educación obligatoria y asisten o han asistido a cursos de formación alternativos, por medio de los cuales han adquirido competencias y capacidades difíciles de ser valoradas, o formalmente reconocidas por el sistema, y en consecuencia, están en riesgo de ser excluidos del mundo laboral.
- *Jóvenes y adultos* que han tenido experiencias laborales fragmentadas y heterogéneas, en las cuales han adquirido

capacidades y habilidades potencialmente útiles y mejorables, si estas pueden ser identificadas, medidas y valoradas adecuadamente.

- *Adultos en riesgo de desempleo*, cuyas capacidades adquiridas durante su ciclo de vida laboral no encajan con los instrumentos y herramientas de valoración del sistema.

ACTIVIDADES DEL PROYECTO TIPEIL

La estructura general del proyecto incluye las siguientes etapas de implantación:

1. Acciones de investigación que ayuden a:

- Verificar el prototipo original (por ejemplo, la posibilidad de transferencia hacia nuevos objetivos y nuevos países), para evitar su redundancia con respecto a instrumentos existentes.
- Identificar posibles márgenes de adaptación del modelo según su uso (análisis de los activos organizacionales y tecnológicos de los beneficiarios).
- Involucrar a los beneficiarios potenciales directos e indirectos de los resultados del proyecto a través de acciones planificadas de experimentación y transferencia.

2.Desarrollo y producción de la versión revisada del modelo (portafolio digital + curso de formación) desde un punto de vista lingüístico, tecnológico (plataforma web) y de contenido, para ser utilizado durante la actividad de experimentación.

3. Experimentación del Modelo (versión preliminar) en los cuatro países involucrados (España, Francia, Grecia e Italia) y en una muestra representativa de las diferentes tipologías de entidades. En general, esta acción implica actividades de información, capacitación, coaching y evaluación.

4.Desarrollo y producción de la versión final del modelo (plataforma web para editar y publicar los portafolios digitales + el curso de formación, introduciendo la metodología y el proceso del portafolio digital) en el idioma nacional de todos los socios, y que usarán durante la actividad de transferencia.

5.Transferencia del modelo final a un mayor número de operadores y organizaciones, en Italia y Grecia.

Το TIPEIL – Καινοτόμο Πορτοφόλιο (portfolio) για την Αξιολόγηση της Άτυπης Μάθησης (2007-2009), είναι ένα σχέδιο Μεταφοράς Καινοτομίας, χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα της Δια Βίου Μάθησης – υπο-πρόγραμμα Leonardo da Vinci. Το σχέδιο **επιδιώκει να αναγνωρίσει και να δώσει αξία στις δεξιότητες που νέοι/ες και ενήλικες εργαζόμενοι αποκτούν σε άτυπα και μη-τυπικά πλαίσια μάθησης.**

Βασίζεται στα επιτυχημένα αποτελέσματα προηγούμενων διακρατικών προγραμμάτων (E.G.E.I.S - LdV I/03/B/F/PP-154080 - and INTRA - Youth programme 92372-5.1.XL-IT-16-2001-R). Επιδιώκει να μεταφέρει σε νέα πλαίσια εφαρμογής ένα **Μοντέλο Ψηφιακού Πορτοφολίου** καθώς και του **Εκπαιδευτικού Πακέτου** που απαιτείται για τη χρήση του, μέσα από τον πειρατισμό του αλλά και την επιμόρφωση και συνεχή υποστήριξη των επαγγελματιών που θα το χρησιμοποιήσουν.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΤΙPEIL

Σε όλη την Ευρώπη αναγνωρίζεται η ανάγκη να αναπτυχθούν μέθοδοι αξιολόγησης των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στα, αποκαλούμενα, άτυπα και μη-τυπικά πλαίσια μάθησης, έξω, δηλαδή από τις παραδοσιακές τυπικές εκπαιδευτικές δομές (Bjornavold, 2000). Η αναγνώριση των 'άτυπων' δεξιοτήτων θα διευκολύνει την ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας καθώς και τη δια βίου απασχολησιμότητά τους. Θα συμβάλει, επίσης, στη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Δια Βίου Μάθησης, που, σύμφωνα με την Επικοινωνία no. 678 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι αναγκαίος για να γίνει η Ευρώπη μια κοινωνία ανταγωνιστική, δυναμική, βασισμένη στη γνώση.

Πολλές χώρες έχουν ήδη αναπτύξει εργαλεία για την αναγνώριση των 'άτυπων' δεξιοτήτων. Σχετικά παραδείγματα είναι: το ονομαζόμενο Bilan de Competences της Γαλλίας, το APEL (Πιστοποίηση Προηγούμενης Εμπειρικής Μάθησης) καθώς και το CATS (Career Accumulation and Transfer Schemes) στο Ηνωμένο Βασίλειο και Τα Πιστοποιητικά Παρακολούθησης

(Attendance Certificates) στην Ολλανδία.

Είναι, λοιπόν, επιβεβλημένο να ανταποκριθούμε στην ανάγκη αναγνώρισης και πιστοποίησης των 'άτυπων' δεξιοτήτων με εξειδικευμένα εργαλεία και μεθοδολογίες κατάλληλες για τον τύπο των προς αναγνώριση δεξιοτήτων, έτσι ώστε να συμβάλουμε στην ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση ¹.

¹Ειδική αναφορά γίνεται στην Communication no. 678 of 21.11.2001, που υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, : "Making a European Area of Lifelong Learning a Reality"

ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΟΡΤΦΟΛΙΟ : ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Το TIPEIL βασίζεται στα αποτελέσματα του Σχεδίου "INTRA" στο οποίο αναπτύχθηκε ένα ειδικό εργαλείο – το ψηφιακό πορτοφόλιο – και μία μεθοδολογία, με σκοπό να διευκολύνει τον εντοπισμό και την καταξίωση της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης. Αν και το πορτοφόλιο έχει πολύ παλιές ρίζες, η χρήση του σήμερα (ως μεθοδολογία αναγνώρισης δεξιοτήτων και ενδυνάμωσης των γνωστικών ικανοτήτων των σπουδαστών) συιστά καινοτομία που πηγάζει από τις πρόσφατες αλλαγές στις θεωρίες της μάθησης; Σύμφωνα με σχετικές μελέτες η μάθηση χαρακτηρίζεται από ευρύτητα και πολυπλοκότητα, είναι μέρος της ανθρώπινης συμπεριφοράς και συνδέεται με τις καταστάσεις στις οποίες συμμετέχουν τα άτομα.

Σύμφωνα μ' αυτή την άποψη οι διάφορες μορφές μάθησης διακρίνονται ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο στο οποίο συμβαίνουν και τα χαρακτηριστικά της μάθησης. Διακρίνονται τρεις τύποι μάθησης: τυπική, μη τυπική και άτυπη.

1. ΤΥΠΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Η Εκπαίδευση / Κατάρτιση που παρέχεται από επίσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οδηγεί στη χορήγηση αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών (π.χ. σπουδές σε ΑΕΙ / ΤΕΙ, ΙΕΚ).

2. ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Η Μη Τυπική μάθηση είναι σκόπιμη, βασίζεται σε μια επιλογή που έκανε το ίδιο το άτομο (ή το άτομο που είναι υπεύθυνο για την εκπαίδευσή του/της). Αναφέρεται σε συγκεκριμένες δραστηριότητες που στοχεύουν, για παράδειγμα, στο να μάθει να χορεύει ή να παίζει τένις

ή κάποιο μουσικό όργανο. Η γνώση που αποκτάται συνδέεται με μια ενέργεια που έχει ένα σκοπό και τα αποτελέσματά της είναι εύκολα ορατά και αναγνωρίσιμα (το άτομο δεσμεύεται να γίνει ικανό να εκτελεί κάτι το οποίο δεν μπορούσε να εκτελέσει προηγουμένως.

3. ΑΤΥΠΗ Μάθηση

Η Ατυπη μάθηση, σε αντίθεση, προέρχεται από καθημερινές δραστηριότητες καθώς και από δραστηριότητες στο χώρο εργασίας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συμμετοχής του ατόμου σε καταστάσεις στις οποίες εμπλέκεται ουσιαστικά και των οποίων τη σημασία κατανοεί πλήρως: αυτό είναι κάτι που συμβαίνει κάθε φορά που το άτομο ενεργεί. Πρόκειται για ρευστή, όχι συστηματοποιημένη ή οργανωμένη γνώση με ασαφή όρια που την αποκτάμε χωρίς να το επιδιώκουμε. (π.χ. μπορεί να μάθουμε μια ξένη γλώσσα λόγω διαμονής σε άλλη χώρα, να έχουμε αποκτήσει γνώσεις μαγειρικής, ξυλουργικής, Η/Υ, κ.λ.π.).

ΑΜΕΣΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

1. Ειδικοί Επαγγελματίες (σύμβουλοι, εκπαιδευτικοί, κτλ.) που ασχολούνται με εκπαίδευση/ κατάρτιση, επαγγελματική συμβουλευτική, συμβουλευτική απασχόλησης και παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα που μειονεκτούν κοινωνικά και επαγγελματικά.

2. Φορείς που παρέχουν τις παραπάνω υπηρεσίες σε νέους/ες και ενήλικες.

ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ

Το Πορτοφόλιο απευθύνεται σε μεγάλο εύρος δυναμικών χρηστών, όπως:

- Νέους-ες χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου που εγκατέλειψαν την υποχρεωτική εκπαίδευση, μπορεί έχουν παρακολουθήσει μη τυπικά επιμορφωτικά προγράμματα μέσω των οποίων έχουν αποκτήσει δεξιότητες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται και οι οποίοι κινδυνεύουν να αποκλειστούν από την αγορά εργασίας.

- Νέοι/ες και ενήλικες που έχουν αποσπασματικές και ανομοιογενείς επαγγελματικές εμπειρίες, μέσω των οποίων έχουν αποκτήσει ικανότητες και δεξιότητες αξιοποιήσιμες και βελτιώσιμες, υπό την προϋπόθεση ότι

θα αναγνωριστούν και, θα αξιολογηθούν.

- Ενήλικες απειλούμενοι από ανεργία, οι οποίοι, κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους ζωής, απέκτησαν δεξιότητες και ικανότητες, για την αξιολόγηση και αναγνώριση των οποίων δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα και εργαλεία.

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΙΡΕΙΛ

Η εφαρμογή του Σχεδίου ΤΙΡΕΙΛ περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

1 Ερευνητικές δραστηριότητες που επιδιώκουν:

- Την δοκιμαστική εφαρμογή του αρχικού εργαλείου ώστε να διερευνηθεί η δυνατότητα μεταφοράς του σε άλλες ομάδες στόχους και σε άλλες χώρες.
- Τον εντοπισμό των περιθωρίων προσαρμογής του Μοντέλου, σε σχέση με τη χρήση του (ανάλυση του οργανωτικού και τεχνολογικού οφέλους των χρηστών)
- Την εμπλοκή άμεσων και έμμεσων ωφελούμενων, μέσω των δράσεων πειραματισμού και διάδοσης του εργαλείου.

2 Ανάπτυξη και παραγωγή αναθεωρημένης έκδοσης

του Μοντέλου (ψηφιακό πορτοφόλιο και εκπαιδευτικό πακέτο) - από γλωσσική και τεχνολογική άποψη (web-based platform) καθώς και από άποψη περιεχομένου.

3 Πειραματισμός του Μοντέλου (πρόχειρη μορφή) στις

τέσσερις χώρες (Ισπ., Γαλ., Ελ., Ιτ.), σε δείγμα διαφόρων ομάδων πληθυσμών. Αυτή η δράση περιλαμβάνει πληροφόρηση, κατάρτιση, εποπτεία και αξιολόγηση.

4 Ανάπτυξη και παραγωγή της τελικής έκδοσης του

Μοντέλου (πλατφόρμα στο διαδίκτυο για την διόρθωση και παραγωγή των πορτοφολίων καθώς και του εκπαιδευτικού πακέτου) στις γλώσσες όλων των Εταίρων.

5 Μεταφορά του Τελικού Μοντέλου σε ευρύτερο αριθμό

ειδικών/ συμβούλων και φορέων, στην Ιταλία και Ελλάδα.

TIPEIL - Transfer of an Innovative Portfolio to Evaluate Informal Learning (2007-2009), est un projet de transfert d'innovation (Tol) co-financé dans le cadre du programme LLP – Leonardo da Vinci et qui se **focalise sur la valorisation des compétences que les travailleurs jeunes et adultes développent dans des contextes informels et non formels.**

Basé sur les résultats positifs obtenus au cours des expériences transnationales précédents (*E.G.E.I.S - LdV I/03/B/F/PP-154080 – et INTRA – Programme Jeunesse 92372-5.1.XL-IT-16-2001-R*), le projet vise à transférer un **Modèle de portfolio digital et une session de formation** pour son utilisation. À cela s'ajoute le but de faciliter l'adoption de cet outil grâce à l'expérimentation et aux activités de formation et d'accompagnement destinées aux opérateurs.

LE CADRE DE RÉFÉRENCE DE TIPEIL

La nécessité de développer des méthodologies afin d'évaluer les compétences acquises hors de structures éducatives traditionnelles, dans des contextes dénommés d'apprentissages non formel et informel ((Bjornavold, 2000; White book, 1994), est reconnue à travers l'Europe : la reconnaissance des compétences informelles pourrait faciliter la réintégration de populations dans le marché du travail et leur employabilité durable ; cela contribuerait au concept d'apprentissage tout au long de la vie qui, selon la communication n° 678 de la Commission européenne, est fondamentale pour l'Europe afin que celle-ci devienne une société basée sur la connaissance dynamique et compétitive.

Beaucoup de pays reconnaissent le rôle crucial des apprentissages non formels et informels et différents outils ont été créés afin de répondre au besoin de valoriser les compétences associées. Divers exemples existent : le Bilan de Compétences en France, l'APEL (Accreditation of Prior Experiential Learning) et le CATS (Career Accumulation and Transfer Schemes) au Royaume-Uni, le transfert des crédits entre institutions en Écosse, et les certificats de

participation aux Pays-Bas.

Le problème qui surgit maintenant est la nécessité de répondre à un besoin commun de reconnaissance et de certification, grâce à des outils spécifiques et des méthodologies cohérentes avec la typologie d'apprentissage à valoriser, ceci afin de contribuer au développement de politiques actives d'emploi au sein de la Communauté européenne ¹.

¹Une référence particulière est faite à la Communication no. 678 du 21.11.2001, adoptée par la Commission européenne, intitulée "Réaliser un espace européen de l'éducation et de formation tout au long de la vie"

LE PORTFOLIO DIGITAL : UN OUTIL ET UNE MÉTHODE

TIPEIL est basé sur les résultats obtenus par la mise en place du projet « INTRA » qui a permis de développer un outil spécifique –le portfolio digital- et une méthodologie, avec le but de soutenir la démarche d'identification et de valorisation de l'apprentissage informel et non formel. Malgré des origines anciennes, le portfolio dans son utilisation la plus récente (en tant que méthodologie pour la reconnaissance des compétences acquises et la stimulation des capacités cognitives des étudiants) requiert une innovation issue des changements récents qui sont apparus dans la conception théorique de l'apprentissage : selon les études réalisées, il est nécessaire de se concentrer sur la complexité et l'interpénétration de l'apprentissage en le considérant comme une partie du comportement humain en lien avec les différentes situations auxquelles les individus prennent part.

Dans cette optique, différents types d'apprentissage peuvent être distingués au regard des contextes dans lesquels l'apprentissage tient une large part et en ce qui concerne les caractéristiques que l'apprentissage suppose. En particulier trois typologies ont pu être répertoriées : formel, non formel et informel

- L'apprentissage formel est dispensé dans un contexte institutionnel spécifique et, au vu de son contenu, se réfère avant tout à des matières enseignées (ex : école),
- L'apprentissage non formel est intentionnel, basé sur un choix délibéré fait par l'individu (en coopération avec la personne responsable de sa formation). Il se réfère

à des activités spécifiques (ex. : apprendre à danser ou à jouer d'un instrument) ; la connaissance acquise est principalement liée à une action –impliquant un but- et ses résultats sont facilement visibles et reconnaissables (par son implication, l'apprenant(e) devient capable de faire quelque chose qu'il ne pouvait pas faire précédemment),

• L'apprentissage informel résulte d'activités de la vie quotidienne ou d'activités liées au travail, puisqu'il est intrinsèquement connecté à la participation à des situations dans lesquelles l'individu se sent totalement impliqué et dont il comprend le sens : c'est normalement ce qui se passe quand un être humain agit. Les contenus de l'apprentissage informel ne sont ni codifiés ni organisés : les caractéristiques essentielles étant que la connaissance est liée à des actions sur mesure et à la résolution de problèmes.

BÉNÉFICIAIRES DIRECTS

1. Opérateurs (tuteurs, formateurs, etc.) travaillant dans des organismes de formation, conseil, accompagnement et emploi et qui fournissent des services à des individus qui, pour des raisons variées, sont dans des situations de désavantage social et professionnel ;
2. organisations qui fournissent les services mentionnés ci-dessus, pour ce qui concerne les DEUX principales catégories de bénéficiaires : jeunes et adultes.

UTILISATEURS POTENTIELS

La totalité des résultats et des données planifiés sont indirectement destinés à une classe d'utilisateurs tels que :

- *les jeunes à faible niveau éducationnel* qui ont quitté l'éducation obligatoire et qui participent ou ont participé à des sessions de formation alternatives grâce auxquelles ils ont acquis des compétences et des aptitudes difficiles à valoriser ou à être formellement reconnues : ce sont des publics à risque d'exclusion d'emploi
- *les jeunes et adultes qui ont réalisé des expériences professionnelles fragmentées et hétérogènes*, qui leur ont permis d'acquérir des aptitudes et des savoir-faire pouvant être utilisables et améliorables s'ils sont correctement identifiés, mesurés et valorisés.

- *Les Adultes en risque de chômage* et dont les compétences acquises tout au long de leur vie professionnelle ne rencontrent pas, au sein des systèmes, des outils et items pour les mettre en valeur.

ACTIVITÉS DE TIPEIL

L'articulation générale de l'intervention suppose une mise en place selon les étapes suivantes :

1. Actions de recherche destinées à :

- Vérifier le prototype original (ex. : transférabilité vers de nouvelles cibles et vers de nouveaux pays) afin d'éviter sa redondance au regard des outils existants ;
- Identifier de possibles marges d'adaptation du modèle pour son utilisation (analyse des bilans organisationnel et technologique des bénéficiaires) ;
- Identifier de possibles marges d'adaptation du modèle pour son utilisation (analyse des bilans organisationnel et technologique des bénéficiaires) ;

2. Développement et production de la version revue du Modèle (portfolio digital + session de formation) - tant sur le plan du contenu que du point de vue linguistique, technologique (plateforme web) – à des fins d'utilisation pendant l'activité d'expérimentation.

3. Expérimentation du modèle (version alpha) dans les quatre pays impliqués (ES, FR, GR, IT), par un échantillon représentatif des différents types d'entités. Globalement, cette action inclut des activités d'information, de formation, d'accompagnement et d'évaluation.

4. Développement et production de la version finale du modèle (plateforme web pour éditer et publier les portfolio digital + session de formation présentant la méthodologie et le process du portfolio digital) dans toutes les langues nationales du partenariat, afin d'être utilisé durant l'activité de transfert.

5. Transfert du modèle final à un plus large nombre d'opérateurs et organisations en Italie et en Grèce.

TRANSFER OF AN INNOVATIVE PORTFOLIO
TO EVALUATE INFORMAL LEARNING

TRANSNATIONAL PARTNERSHIP

co.A.s. centro ricerche sociali

IT - Ce.Ri.S. – Social Research Centre - Soc. Coop a r.l.

GR - IEKEP - Institute of Training and Vocational Guidance

ES - Mondragon University - Faculty of Business School
(ETEO S.Coop)

FR - Estia - Ecole Supérieure des Technologies Industrielles
Avancées

IT - Solco - Services for the Organization of Labour and the Creation of
Employment – Limited Company

IT – University of Rome “La Sapienza”
Department of Development and Socialization Processes

IT - Trust - Technologies and Human Resources for Development
and Transfer - Limited Company

PROJECT CONTACTS

For further information go to Our website and contact Us !!

Website: www.tipeil.eu

E-mail: info@tipeil.eu